R. P.

CLAV

AQVAV

SOCIETATIS

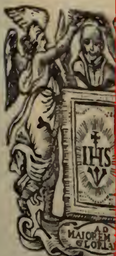
PRÆPOSITI GE

INSTRV

Pro Superi

Ad augendum conserv

tum in Soci

ANTVE

Apud JOANNEM

M. DC.

SVPERIORVM

R. P.

CLAVDII AQVAVIVÆ

SOCIETATIS IESV

PRÆPOSITI GENERALIS

INSTRVCTIO

Pro Superioribus

Ad augendum conseruandumque spiritum in Societate.

ANTVERPIÆ,
Apud JOANNEM MEURSIUM.
M. DC. XXXV.
SVPERIORVM PERMISSV.

A D
SVPERIORES
SOCIETATIS.

ANNI sunt propè septem, cùm missa sunt ad Provincias sex Capita, quibus præcipua quædam Monita, quasi fontes spiritualis nostræ administrationis continebantur, ad conservandum augendùmque spiritum in Societate à R: P. N: Generali excogitata, & cum Patribus Assistentibus communicata: quæ posthac Superiores lectitarent studiosè; & ad faciliorem commodioremque gubernandi rationem præ manibus haberent. Quin etiam anno antè eâ de re seriò moniti Provinciales, qui omnino efficerent, ut in suis Provinciis eorum copia Superioribus suppeditaret,

taret, essetque exemplar penes unumquemque. Verùm cùm experientiâ compertum sit, hæc à multis ignorari, nedum à singulis legi atque versari, eorumque inopiâ in Provinciis plerumque laborari, quà in exscribendo labore, quà sensu quodam, quo, nescio quónam pactó, iis pervolvendis legendisque magis oblectamur ac ducimur, quæ à typis lucem accipiunt, quàm quæ in membranis scripta delitescunt; ob id è re Societatis fore, ac propè necessarium visum est, si ea typis excusa ederentur: spe factâ, illud omnino commodi ex hac editione futurum, ut si suppeditante copiâ pervolutari hæc incipiant, ac Superiorum manibus teri, is quem tantoperè expetimus, & ad quem tot conditæ leges, & hæc ipsa capita diriguntur, fructus in diem capiatur uberior (hoc est ea quæ jubentur, exequi non remissè) & tantus ac tam utilis labor non omnino irritus

red-

reddatur. Quod equidem ut & futurum planè confido, si ea diligenter, ut par est, Superiores meditando commentandoque perlegerint; sic pro certo habeo facturos alacriter, cùm P. Nostri vigilantiam propè singularem experti, qui totus est in elaborando perficiendoque spiritu in Societate, intelligent ex hujus aurei libelli commentatione non parum emolumenti in subditos redundaturum. Romæ, Kalendis Ianuariis. 1604.

Mandato R.P.N. Generalis.

BERNARDUS de ANGELIS
Secretarius.

INDEX CAPITVM.

De

De instruendis formandisque Superioribus.

CAPUT.

QVANDOQVIDEM post varias ordinationes, post crebras Superiorum ad officii sui curam excitationes, post visitationes denique, tum solemnes Provincialium, tum extra ordinem institutas Visitatorum, nondum tamen is fructus, nec spiritus incrementum aut fervor elucet, quem omnes optamus & quem ego ut omnibus modis procurem privato ac præcipuo muneris mei vinculo admoneor; in hanc cum Patribus Assistentibus meis deliberationem veni, ut ab Vrbe per aliquot hebdomadas secedentes, animum intento studio ad contemplandas detrimentorum nostrorum radices & remedia referremus. Re autem multis precibus & sacrificiis Deo Domino diligenter commendatâ, manifestò deprehendimus, reliquos omnes defectus ab uno executionis defectu tamquàm ex fonte manare: quia si ordinationes diversis temporibus editæ, imò solæ Regulæ ipsæ si observarentur, vix admodùm esset, quod in studio perfectionis, religiosâque disciplinâ desideraretur. Et quoniam hæc ipsa executio maximâ ex parte pendet à Superioribus, propterea primum ac peculiare studium in eo ponendum esse censuimus, ut accuratè in-

Cur post multas & varias ordinationes editas optatus fructus haud extiterit.

Radix, executionis defectus.

Vis executionis maximè ab optimis Superioribus pendet.

instruantur formenturque Superiores. Frustrà siquidem libri Regulis, Ordinationibus, ac Visitationibus implentur; si desint animata instrumenta, quæ spiritum subministrent, & vividam illarum praxim exerceant. In hunc ergo finem operæ pretium ante omnia visum est de hoc capite pauca, quæ sequuntur, statuere, ut in posterum observentur.

A Provinciali in visitatione quæ legenda & declaranda.

Provincialis, dum Provinciæ suæ loca visitat, in singulis Domibus & Collegiis, cum Superiore ac Ministro Consultores etiam, eosque, qui aliàs gubernarunt, convocet: coramque cum illis Rectorum & aliorum Subordinatorum Regulas; Ordinationes item, Instructionesq; typis excusas legat. Vbi præter communem earum intelligentiam & declarationem, propria etiam cujusq; praxis, & quibus in eâ modis errari possit, sedulò pertractetur; ita ut practicæ quædam fiant conferentiæ de viâ & modo rectè gubernandi. Legant præterea, sed singuli privatim, S. Bonaventuræ libellum de Sex alis; tum deinde in medium adferant, si quid fortè inter legendum incidit, quod proponant. Neque abs re forsan fuerit, si semel in eo congressu recitetur etiam epistola nostra ad Superiores. Denique permagni futurum est adiumenti, si ad rem nostram & institutum adaptemus, quod S. Basilius in Reg. fus. dispût. c. 54. suadet, ut celebrentur de iis rebus conferentiæ, in quibus labi proclive est; & quam quisque rationem in quorumdam morbis,

Quid cuique privatim legendum.

Conferentia habenda.

quorum difficilior ad tractandum natura & mores erant, ut illis mederetur secutus sit: quid denique in hoc illóve casu fieri oporteret, prolatis in medium variis interrogatiunculis, & peculiaribus circumstantiis. Quam ad rem conferent juvabuntque, ut spero, aliquot Industriæ, quas ad spiritualium infirmitatum curationem appositas, ut eorum qui gubernare incipiunt, instructioni, aliorum etiam memoriæ serviant, propediem missuros nos confidimus; cùm adeò discrepans à corporum medicinâ, tantoq; quàm illa, difficilior sit hæc curatio, propter causas, quas Gregorius Nazianzenus Apologetico suo complexus est, & Gregorius alter Papa præclarè item explicat pluribus in locis. At Superiori privatim posteà indicabit Provincialis, si quid fortasse in hoc illóve curando peccârit, & quomodò in posterum se gerere debeat ne aberret

Proderunt industriæ jam editæ.

Quod ipsum cùm ad Domus cujuspiam visitationem accesserit, cum ejus Superiore & Consultoribus præstabit, aliisque de quibus dictum est. De singulis autem, re perfectâ, suis ad nos litteris perscribet; quos nimirum convocârit, & in hunc modum instituerit: quemadmodùm successerint conferentiæ; quantum judicii unusquisque, & quantum in se spiritus ostendat; scribentque de iisdem etjam rebus singuli, tum ipsius Provincialis, tum uniuscujusque Collegii Consultores.

De quibus circa has conferentias Generalis monendus.

Nunc verò, ut ad ipsum Superiorum officiũ ve-

Superiorum errata.

veniamus, ostendamusque quibus in rebus errare, ac muneri suo deesse possint; doceri debent, errores defectusque ex eo nasci, quòd subditorum suorum morbos vel ignorent, vel negligant, vel foveant interdum ipsi, vel etiam augeant, vel eos denique exasperent & graviùs exulcerent. Ad hæc enim capita quinque omnes hujus spiritualis medicinæ defectus revocari videntur.

Ignorant subditorum morbos.

1 Et ignorant quidem, vel quod ad actus ipsos extrinsecos, eò quòd fidos vigilantesque syndicos non adhibent, non percontantur à quibus & quando sciscitãdum est. Ministrum nec habent idoneum, nec fingere ipsi aut formare norunt. Filiorum denique suorum ægritudines paterno affectu ac sollicitudine non observant. Intrinsecus autẽ, quia aut consciẽtiæ rationem, quo par est modo, non exigunt; aut subditi ipsi minùs eis confidentes, aperire se penitùs non audent; ita fit ut interdum durior quædam agendi ratio, & parum affabilis homines alienet; interdum opinio, quam de Superioribus suis quasi fuco & artificio utantur, animo conceperunt: quo quidem certior nulla pestis esse potest, cùm accidere nihil possit, quod animos ab amore ac fiduciâ sic avocet, nihil, quod subditorum mentes magis excitet acuatque ut fucum & ipsi quærant, & res suas tectas atque occultas esse velint. Vnde sublatâ mox integrâ ac sincerâ sui ipsius erga Superiorem manifestatione, quam Regulæ

nostræ & Sancti Patres tantoperè inculcant, occluditur sine ullâ spe remedii via omnis & ratio totius auxilii spiritualis.

2. Negligunt, atque in deteriora labi sinunt multis modis: seu quia paternè ac sincerè non monent; seu quia laqueos & pericula non indicant, quæ subditi in suis illis defectibus non vident; defectuumque ipsorum radices ac fontes non patefaciunt. Idipsum præterea faciunt cùm vel pœnitentias non imponunt, culpasquè & errata non corrigunt, quod quidem pertinet ad disciplinam; vel damna non prospiciunt, nec illis occurrunt vel occasiones amputando, vel habenas revocando, quod spectat ad custodiam. Hæc siquidem duplex illa est cura, quam subditis præstari à Superioribus debere S. Bernardus affirmat. *Negligunt.*

3 Foventaluntque dissimulando, & connivendo, quasi non videant; relaxando, ac liberiùs interpretando, dispensando sine causâ legitimâ, ubi nec majus bonũ cernitur, nec major Religionis, subditive utilitas, quinimò ubi & bonum minus est, & majus Religionis, subditique ipsius detrimentũ. Quæ quidem laxitas & licentia plurimũ haud dubiè damni affert, longeque ab illâ summâ curâ & sollicitudine distat, quâ filii Dei ad perfectionis statum ab eo vocati, educari tractariquè debent. Ex quo & illa S. Ephræm præclara sentẽtia omni certè memoriâ dignissimâ, *Eum*, inquit, *qui ceteris præest, peritissimũ esse convenit, & ad consulendum* *Fovent dissimulando.* *Serm. de vita spirit. num. 36.*

dum saluti Subditorum vigilantissimum; utq; singulorum observet incessum, motum, gestum ac habitum, adhibitâ etiam debitâ earum rerum correctione, quæ minùs conveniunt, ut ad optimum ea statum formàmq; reducantur. Magistri enim non solùm elementorum figuras Discipulis ostendunt, sed & minima quæque puncta, distinctionesque proponunt. Sic igitur oportet Prælatum nihil quantumvis minimum, quod ad salutem pertineat, omittere, quin id fratribus proponat. Huc usque illius verba.

Augent placendi studio.

4 Augent porrò humano quodam metu, dum placendi studio errata vel leviter tractant, vel penitùs etiam tegunt & dissimulant. Idemque accidit, cùm remedia opportuno tempore non admovent, quæ posteà scilicet, cùm morbus invaluit, alieno tempore & parum consideratè adhibere student; quando & lenia, quæ juvare suo tempore potuissent, inutilia jam facta sunt; & acriora sine gravi incommodo applicari nequeunt.

Exasperant acriori correctione.

5 Exasperant atque exacerbant, cùm in ipsâ correctione stomachum potiùs quemdam, animique perturbationem, quàm sincerum charitatis affectum, commiserationemque præ se ferunt: cùm acrioribus verbis rem exaggerant, iisque nonnumquàm etiam mordacibus, & contumeliosis: cùm acerbiora denique medicamenta ingerunt, quàm aut morbi vis requirat, aut ægri conditio & natura patiatur. Quo ex fonte mala plurima dimanant. Ideoque S. Gregorius ad Vrbicum

Ab-

Abbatem ſcribens, ex intemperato & incondito ejus agendi modo, diſſolutam Monaſterii regulam fuiſſe dicit. *Quod ex nullâ*, inquit, *aliâ re evenire valuit, niſi quia tua dilectio in regimine ſuo inordinata eſt; nec cum gravitate aliquid valet diſponere, ſed modò ſtudet peccantibus leniter blandiri, modò inordinatè & extra modum nimiùm iraſci.*

Radices horum malorum in Superioribus hæ videntur eſſe.

1 IGNORANTIA, ſeu oblivio muneris & partium, quas ab eis exigit officiũ: quia minimè cogitant ſe medicos, paſtores & patres eſſe: quòd non debeant nec verò poſſint relaxare aut diſpenſare diſſipando, ſed in iis tantummodò, in quibus conſtat talem illius, qui regulas & Ordinationes condidit, mentem fuiſſe. Quodque in omnibus rebus primas tenere oporteat non arbitrium ſenſumque gubernantis, ſed exploratum ac certum judicium, ad majorem Dei gloriam fore id fieri, de quo agitur, quàm omitti. Non recordantur quod S. Baſilius docet, Infirmorum onera & infirmitates portare, ita demum intelligi, cùm in iis curandis omnis fuerit adhibita diligentia. Non recogitant ſe patres eſſe, & patres non corporum, ſed animarum; quique illius locum teneant, qui pater ſpirituum, ut Apoſtolus loquitur, ad id ſemper nos dirigit, quod utile

Ignorantia Superioris & oblivio muneris ſui.

est ad recipiendam sanctificationē ejus. Unde cavendum ipsis est diligenter, ne gubernationem suam politico sensu & ingenio dirigant, néve humanis respectibus privata potiùs commoda finesque, quàm divinā gloriam, & subditorum perfectionem (quantumvis ipsi excusare se apud se, & malum hoc tegere studeant) spectantibus sinant se duci. Obliviscuntur denique se non unius cujuspiam aut duorum Superiores esse, sed omnium, qui ipsorum curæ fideique commissi sunt. Quo fit ut in iis cernantur interdum privatæ in aliquos amicitiæ ac necessitudines, quæ offensionem in aliis subditis, & diffidentiam, æmulationemque pariant; tum suspiciones etiam non prorsus vanas, nec inanes, ne affectu aliquo infuscatæ, minusque sinceræ sint informationes, quæ ad mediatos Superiores transmittuntur.

Exigua cura interni cultus.

2 Negligentia, seu exigua cura rerum internarum: quia Superior, si curam spiritus, devotionis, & intimæ cum Deo conjunctionis, studiosè diligenterque complecteretur; rectū proculdubio erga se, aliosque in omnibus ordinem teneret. Ideò enim hoc studium Constitutiones nostræ, tamquam primarium ac potissimum in Superioribus requirunt. Et S. Bonaventura hanc veluti sextam, postremamque alam faciens, meritò dixit, sine eâ reliquas perfici non posse; cùm per illam zelus justitiæ accendatur, pietas compassionis erga fratres infundatur, patientia roboretur, exemplum bo-

P.4.cap.10.§. 5.& p 9.c.2. §.1.

bonum condiatur, diſcretio denique clarificetur. Quamobrem neceſſe in primis videtur, ut & nos omnes in Superioribus deligendis in hoc Dei donum oculos intendamus; & qui ad id munus vocantur, donum hoc à Deo enixè petant, omnique ſtudio proſequantur. Sed quàm neceſſaria ſit iis, qui præſunt, hæc conditio, præclara extant & luculenta S Baſilii, & S. Chryſoſtomi, utriuſque Gregorii, & S. Bernardi, omniumque, ut ſemel dicam, Sanctorum teſtimonia.

3 Omittere, aut perfunctoriè & ſine attentione obire præſcriptam horam conſiderationis. Nec enim dubium eſſe poteſt, quin Superior poſitâ obligationis ſuæ notitiâ, & bonâ ac rectâ cujuſque voluntate, communiſque Societatis boni, & ſubditorum auxilii deſiderio, ſi vacuo atque attento animo ea conſiderare incipiat, quæ in eâ Ordinatione breviter indicantur; excitari ſe neceſſariò ſentiat, impellique ad executionem. Veremurque non parum, ne ex hujus capitis defectu complures alii ſuboriantur, qui per Collegia in dies conſpiciuntur, & poſt multa mónita, Viſitationes, ac litteras Provincialium, eodem tamen in ſtatu ſine remedio ſemper hærent. Propterea eodem ipſo, quo tum temporis uſi ſumus, ac majore etiam ſtudio & contentione ordinationis illius curam obſervationemque commendamus. *Horæ conſiderationis perfunctoria obitio.*

4 Eſt & alia malorum radix longè pernicioſiſ- *In rebus externis occupatio.*

ciosissima, eoque periculosior, quò minùs vulgò noxia censeri solet, rerum scilicet externarum occupatio, in quam Superiores ferri ut plurimùm, ac variis nominibus supra modum effundi solent. Sunt enim qui naturæ quadam propensione ad distractiones proni, non solùm oblatas occasiones cupidè arripiunt, ut operam suam impendant, sed eas ipsimet ultrò quærunt, & nasci quodammodò ac succrescere faciunt. Alii ob rei familiaris inopiam, sic illis se totos tradunt, ut summa & præcipua subditorum cura in hoc uno sita esse videatur. Alii per speciem proximos lucrifaciendi, multis sese visitationibus implicant, iisque non modò non necessariis, sed parum etiam utilibus; atque in his ita versantur, ut à sæcularium moribus parum abscedant; adeò ut si rationes subducere velint, reperiant vesperi, cùm serò domum redeunt, se perexiguo fructu horas complures, non levi damno suorum commodis & consolationi, disciplinæque domesticæ utilitati subtractas, consumpsisse. Alii piâ magis specie proximos per consueta ministeria juvandi, erga devotulas aliquot operam suam ponentes, plus inde occupationis referunt, quàm fructus; ut necessarium planè sit remedium huic malo efficax adhiberi, cùm inordinatæ hujusmodi occupationes non solùm tempus eripiant, sed mentem quoque obscurent, & cor ipsum indurent: quò fit, ut

tacito sensu post aliquod temporis spatium homo nec opinans immutetur, longeque aliter affectum se deprehendat, quam suspicabatur. Hinc illa S. Gregorii homilia 17. memorabilis & assidue expendenda sententia: *Curis*, inquit, *sæcularibus intenti, tanto insensibiliores intus efficimur, quanto ad ea, quæ foris sunt, studiosiores videmur. Usu quippe curæ terrenæ a cælesti desiderio obdurescit animus: & dum ipso suo usu durus efficitur per actionē sæculi, ad ea emolliri non valet, quæ pertinent ad caritatē Dei. Unde bene Sancta Ecclesia de membris suis infirmantibus dicit: Posuerunt me custodem in vineis: vineam meam non custodivi.* Cant. 1. 6. *Vineæ quippe nostræ actiones sunt, quas usu quotidiani laboris excolimus. Sed custodes in vineis positi, nostram vineam minime custodimus, quia dum extraneis actionibus implicamur, ministerium actionis nostræ negligimus.* Neque vero hæc eo dicuntur, quod Superior aut necessitati rerum temporalium prospicere non debeat, aut illi à ministeriis penitus abstinendum sit: sed quo & illa ordine, modo, auxiliisque consentaneis procuret (qua de re apposite S. Bonaventura in Ala quinta discretionis, in tertio gemmarum ordine) & hæc ita tractet, ut tantum ex illis sibi sumens, quantum ea quæ officii propria sunt, minime impediat; quidquid in eis temporis ponere potest, id in utilioribus rebus ponat, quæ subditis simul exemplo sint tum humilitatis, tum zeli animarum. Quod scilicet tum usuvenit

cum vilioribus & egentioribus personis operam navat, ubi constet majorem inesse laborem, & plus meriti, quam honorificæ vel speciosæ occupationis.

Ignoratio spiritualiter medendi.

5 Quinta est, artem nescire modumque curandi spiritales infirmitates: quia cum præpostere initur curatio, sperari salus vix potest. Et quoniam ex hoc fonte plurima incommoda nasci solent, ob eam rem statuta sunt, quæ de hoc capite supra diximus, quæ quidem Provincialibus unice commendamus.

Impatientia in perferendo.

6 Sexta est impatientia in perferendis laboribus diuturnæ curationis: quia tametsi malum sæpe cognoscant, & medicinam ei facere incipiant; attamen quia curatio hæc non unius aut alterius est hebdomadis, sed tempus longiusculum requirit, & infirmus reluctatur, paritque fastidium, defessi tandem fractique succumbunt. Ex quo sequitur, ut aut malum leviter tantum obducant, contentique sint externa quadam specie, sine effectu veræ ac solidæ sanitatis; aut tædio certe victi, cum Provinciali importunius agant, ut subditus ille alio amandetur. Quod quidem longe mali plus habet, quam prima forsitan fronte videatur. Translato etenim huc illucque infirmo, cum ejus curam ex animo nullus amplectatur; mutenturque in dies & medicus, & ratio curationis, fit ut æger ipse propemodum desperet, & ab omnibus Superioribus aversus, in maximas

mas angustias miser redigatur : eo quod abjecto jam pristino erga Societatem affectu, ad eum modum vivere nequit; & Religione vicissim adeo gravem omnibus illum, ut Superior eum nullus habere velit, ac prope insanabilem reputante, quo res tandem emersura sit, facile est judicare. Quapropter necesse est, ut magna cum caritate & longanimitate, illius quisque infirmi curam gerat, quem Dominus ejus fidei commisit : statuatque se in eo rem divinæ ipsius Majestati gratissimam facere (à qua proinde sperare, ac suis & aliorum precibus in hac curationis sollicitudine implorare opem debet, mercedemque amplissimam expectare) nisi forte hujusmodi aliquando circumstantiæ concurrant, vel ex parte Superioris immediati, vel ex loci, occupationisve, aut ipsius etiam infirmi conditione, ut discreta caritas Provinciali suadeat, illum commodius & fructuosius alio potius in loco curandum esse.

7 Septima & postrema, quod non det operam Superior, ut ipse aliis omnium virtutum exemplo præluceat, singularitatem declinando, & modum omnem procedendi, qui suspicionem præbere possit, ipsum imperio & gubernatione delectari; specimen dando humilitatis, religiosæ paupertatis, caritatis, studii, amorisque laborum, & quod ad rem maxime facit, obedientiæ erga suos Superiores, non *Defectus boni exempli.*

voluntatis solùm, verum etiam judicii, optando ab eis dirigi; monitaque illorum ac reprehensiones humiliter, & cum ædificatione, quando usuvenit, suscipiendo; nec contra ægrè ferendo, curiosiusve, quis detulerit, observarit, scripserit, inquirendo. Et quia quod de exemplo dictum est, summi prorsus est momenti, multa utique hoc loco dicenda forent: sed nobis satis fuerit Sancti Gregorii verbis 24. Moral. concludere. *Necesse est, ut is, qui præest, quæ exempla subditis præbeat, solerter attendat: & tantis se sciat vivere, quantis præest.* Subditque: *Non debet hominum ducatum suscipere, qui nescit homines vivendo præire: ne qui ad hoc eligitur, ut aliorum culpas corrigat; quod resecare debeat, ipse committat. Hinc inde ergo se qui præsunt circumspiciant, ut sibi & subditis vivant, ut bonum quod faciunt, & intra sinum mentis abscondant, & tamen ex eo ad profectum sequentium, exempla rectæ operationis impertiant.*

Circa executionem.

CAPVT II.

In executionem incumbendum.

1 ET, quoniam omnis, ut dictum est, conatus, non in novis ordinationibus condendis, sed in earum quas habemus, executione adhibendus est; necesse omnino fuerit in hanc

hanc præ omnibus ſerio ac diligenter incumbi. Prorſus enim docet experientia, & incommoda, quæ inde naſcuntur, liquido demonſtrant; plus in hoc genere deſiderari, quam aut bona tot Dei famulorum voluntas, aut prompta & ſimplex obedientia polliceri debere videantur. Id porro ex trium capitum aliquo naſci ſolet. Primum quod ignorentur interdum à Rectoribus nonnullæ Ordinationes, aut earum certe minime recordentur. Qui enim eas neſciunt, aut memoria non retinent, nec in promptu habent, quod præſcriptum eſt; eos certum eſt, Ordinationum praxim exigere non poſſe. Satis autem conſtat, aliquos Superiores & Conſultores ſuam nonnumquam ignorationem prodere, cum audiunt admonenturque extare de hac aut illa re talem Ordinationem.

Executionis defectus ex ignorantia ordinationum.

2 Alterum eſt, nimia quædam facilitas & indulgentia, quando, ut ante dictum eſt, parvi intereſſe putant, atque in manu ſua eſſe arbitrantur, ut diſpenſent, & habenas laxent prout volunt; non aliter quam ſi quidquid conſcio Rectore fit, idem continuo recte ac religioſe fieri credendum ſit. Qua nimirum opinione nulla Religioni pernicioſior eſſe poteſt: quia non Regulas tantum, tot lacrymis & precibus à B.P.N.IGNATIO exaratas, ſed Ordinationes etiam ac decreta, tot item conſultationibus precibuſque expreſſa, perſuadere ſibi deberent

Nimia facilitas & indulgentia.

majoris esse momenti, gravioribusque malis declinandis condita fuisse, quam ut ab unoquoque Rectore concipi & comprehendi statim possit. Quod si nondum id assequi penitusque cognoscere potuerunt, hæc saltem opinio ac persuasio, quod in illis majus quoddam bonum insit, quam ipsimet intelligant; reverentiam illis atque auctoritatem conciliare debe-ret, ne tam leviter & pro arbitratu, perinde ac si res prorsus indifferentes essent, ab eis tractarentur. Hinc enim illa (quam S. Bonaventura

De Institut. Novit. p. 2. c. 1.

describit) Religionum confusio, *quia pueriles mentes sibimet dimittuntur sine fræno retrahente à noxiis, & sine virga ad salubria compellente, aut ex negligentia seniorum, aut ex nociva condescensione. Sicut imprudens medicus*, &c.

3 Tertium est difficultas, quæ à subditis objicitur. Superiores enim, dum eorum in obediendo repugnantiam cernunt, & quod post crebra monita ac pœnitentias, nondum ut aliquid facerent, inflecti potuerint; partim ut altercationes devitent, partim quod emendationis spem nullam concipiant, nonnumquam etiam humano quodam respectu ducti, urgere amplius non audent. Res summi plane periculi, errorisque plena; quoniam si ei, qui obliquas scribendo lineas ducat, regulam applicare non ausis, perspicuum est, qualia tandẽ ejus scripta futura sint. At in hoc genere tanto gravius est periculum, quanto certius est ex licentia

centia libertateque agendi ut uelis, habitum ingenerari, per quem difficilius in dies evadat, ex regula alienoque arbitrio vitam ducere.

Remedia.

1 CVRENT Provinciales, ut Superiores locales omnino habeant & legant Ordinationes, horamque considerationis observent quam accuratissime. *Ordinationum frequens lectio, & hora consideratonis.*

2 Cum visitant, de hoc capite nominatim inquirant, & ad nos singulis ex locis referant, ubi & qua in re peccetur: singulis item in locis coram Rectore, ejusque Consultoribus Regulas & Ordinationes examinent, observando in quibus, & quas ob causas erretur; & quænam præscripta sint remedia. *In visitatione de executione inquirant & Generalem doceant.*

3 Admonitor Provincialis, qui ejusdem socius, ut plurimum, esse solet, hoc ipsum peculiari cura inspiciat; illumque de eadem re commonefaciat, atque ad nos quoque quid fiat aut prætermittatur in hac parte, perscribat. Quod etiam juxta instructionem suam præstabunt uniuscujusque Domus & Collegii Consultores. *Provincialis admonitor id maxime curet.*

4 Faciant Provinciales, ut Superiores intelligant, sibique omnino persuadeant, eum qui gubernat, sola ipsa remissione plurimum nocere. Itaque non de iis solum, qui ea faciant, *Remissionis damna.*

ciant, quæ facere non debent; sed de his quoque, qui quod facere debent, prætermittunt, dici non posse eos talentum habere gubernandi. Vnde necessarium erit, ut Provinciales mature de iis nos moneant, qui in hoc genere delinquunt, ut mutari scilicet possint, & alii substitui, qui diligentius invigilent: quandoquidem Deo rationem recte reddere de mala eorum locorum gubernatione non poterimus, quæ ab hujusmodi Superioribus ex sancta ipsius voluntate non gubernantur.

De spiritu & oratione.

CAPVT III.

Potissima cura in oratione. EX operibus ipsis imperfectionibusque quotidianis facile apparet, orationis, internarumque rerum studium haudquaquam in omnibus tantum esse, quantum esse res ipsa postularet. Idemque nobis contingit, quod vasculo cuipiam accideret, quod peranguſti oris aditu modicam aquam accipiens, complures rimas haberet, quibus illa sensim efflueret. Quare præcipuam in hoc studio curam poni necesse est, quoniam & disciplina, & ministeria, atque, ut uno verbo dicam, omnia nostra recte habebunt, si spiritu ambulemus. *Promovendæ orationis media.* Ad promovendum autem, quoad conferre huma-

na

na cooperatio poteſt, augendumque ſanctum hoc ſtudium, opportuna in primis hæc pauca videbantur.

1 Primum, ut in exhortationibus ſeriis, & cor ipſum petentibus, ad id crebro incitentur. *Exhortationibus accendendi.*

2 Excitentur identidem Præfecti rerum ſpiritualium. *Præfecti excitentur.*

3 Frequententur exercitia ſpiritualia, ita ut revera intelligant omnes, quantopere illis indigeant, quicumque conditorem ſuum agnoſcere, & in ejus amorem ardentius inflammari deſiderant. Et vero multis verbis minime opus eſt ad perſuadendum, ut feneſtram mane aperiat, qui lucem videre velit. *Frequens uſus exercitiorum ſpiritualium.*

4 Exigatur primo quoque tempore per Superiorem, aut certe per rerum ſpiritualium Præfectum, ab omnibus domeſticis ratio, quam orando tenent, tum circa materiam, tum circa modum ipſum: in eoque inſtruantur, ut cum fructu peragatur. *Exigenda ratio modi in orando.*

5 Fiant per aliquot dies ſolidæ circa examinandæ conſcientiæ rationem exhortationes. Et quia non omnes forſan Rectores ex ſe habent, unde hoc præſtare pro dignitate poſſint; operæ pretium fuerit, ſi Provincialis, quibus locis opus eſſe judicarit, nonnulla ad eos capita mature cogitata & expenſa tranſmittat. Cureturque ut ſinguli hebdomadis unius aut alterius ſpatio, in hanc examinis *Seria exhortationes de examinanda conſcientia.*

curam diligenter incumbant, suos in eo defe-ctus observando, de impedimentis cum Præfecto conferendo, rationesque exquirendo, quibus utiliter fructuoseque id facere possint. Commendetur impense usus examinis particularis, ut si minus diverso, communi saltem utriusque examinis tempore peculiari cura exerceatur: in eumque finem publica & communis sit hæc animi contentio; ita ut Domi sciant omnes, in eo nunc loco ab omnibus operam dari, ut sese in examinis usu & studio perficiant. Sic enim fiet, ut non fervor solum major excitetur, sed major etiam gratia & influxus per communes omnium preces à Domino impetretur.

Legantur litteræ de renovatione spiritus.

6 Legatur attente & cum meditatione aliqua epistola nostra de spiritus renovatione.

Extraordinarium spatium dent lectioni.

7 Sumant singuli ad duarum hebdomadum spatium, tempus aliquod extraordinarium, quod lectioni spirituali tribuant, pro sua cujusque necessitate legendo ac meditando: in primisque de causis damnisque tepiditatis, de motivis ad Deo perfecte serviendum impellentibus, de iis demum, quæ sibi impedimento esse sentiunt: caput aliquod Gersonis, seu de imitatione Christi, S. Bonaventuræ, S. Bernardi, & similium, prout vel superiorum temporum experientia, vel ejus qui dirigit, consilium edocebit.

Quærendum de causis distractionis.

8 Interrogent unumquemque Superiores de

de causis suarum distractionum, occasionesque fortiter ac intrepide submoveant: gratum siquidem id illi esse debet, qui cum propositum habeat ad perfectionem contendere, obices omnes removeri ex animo desiderat. Et Superior ipse regulam suam constitutionemque servet, quam enixe studioseque commendamus.

9 Præmissa efficaci exhortatione de fructibus silentii, de damnis & periculis nimiæ loquacitatis, de facilitate servandi in Societate silentii, serio admoneantur omnes, ut Regulam silentii minime obscuram illam, satisque manifestam, observent: imponanturque transgredientibus pœnitentiæ. Nec alienum fuerit, si iis qui loquendo modum excedunt, hanc pœnam injunxerint, ut à communi recreatione abstineant; & tempus illud ab aliis segregati ponant in considerranda obligatione, atque utilitate silentii; aut alias item usitatas pœnitentias. Denique advigilent Superiores, ut vigeat prorsus hujus Regulæ disciplina, quæ multis in locis plus æquo, nec sine gravi jactura, negligitur. Verendum enim nobis est, ne qui plurimum colloqui & tractare inter nos, & cum proximis solemus, minus absurdum paulatim judicemus, frangi apud nos violarique silentium. Ita ut neglecto ejus, tamquam rei, quæ minimum offendat, studio, jaceat omnino regula, maneatque in solis libris exara- *Exhortationes de silentio.*

exarata. Quod vero servandi silentii permagna sit in Societate facultas, ei facile constabit, qui per tempora & occupationes orationum, examinum, studiorum, disputationum, ministeriorumque cum proximo decurrens, animadvertet, excepto utriusque recreationis tempore, quod silentii tempus non est, perexiguum esse spatium quod restat. Quo graviore utique censura & animadversione digna, majorque linguæ incontinentia ea videtur, quæ post tot occupationes, & post stata recreationum intervalla, vel modicum abstinere nequit à verbis non necessariis.

Recreationes religiose obeantur.

10 Adhibeatur peculiaris diligentia, ut recreationes religiose traducantur, quod eo tempore, nisi recte transigatur, refrigescat spiritus, plurimumque distrahatur. Advigiletur, ut non solum exterminentur obmurmurationes; sed explodantur etiam rerum novarum narrationes, libertasque & sæcularitas indecora. Designentur idonei syndici, submittanturque secreto boni aliqui ac spirituales, qui sermones sanctos, & religiosæ recreationi convenientes inducant.

De

De Obedientia.

CAPVT IV.

QVARTVM, in quo perfici ſummo ſtudio debemus, eſt obedientia. Cujus etſi (quæ divina eſt miſericordia) non exigua virtus cernitur in Societate, cujus ſubditi tanta cum alacritate tot periculis navigationum, tantiſque locorum difficultatibus ſe committunt; & in miſſionibus, confeſſionibus, lectionibus, aliiſque Inſtituti noſtri exercitiis, magno animi ardore & contentione verſantur; tamen cum ea ſit hujus virtutis dignitas ac momentum, ut in ejus abſoluta perfectione præſtantiſſimos B. P. Noſter eſſe volverit homines Societatis; inficiari non poſſumus, haud exiguum eſſe, quod in multis deſideretur. Quo igitur ad perfectionis hujus apicem contendatur, ſuppleaturque quidquid uſpiam deeſſe poteſt, hæc viſa ſunt ſuggerenda, atque ut re ipſâ in uſum veniant, ſedulo commendanda.

In obedientia perfici debemus.

Quæ juvare poſſunt.

1 Vt ſinguli dierum aliquot ſpatio Epiſtolam B. P. Noſtri de Obedientia attente legant, meditenturque capita, excerpendo, quæ in ea ſane inſignia & plurima occurrent, tum de virtutis hujus dignitate ac præſtantia, tum de ejuſdem neceſſitate, gradibus, & perfectione;

Aliquot diebus legenda Epiſtolá B. P. N.

ctione; de impedimentis, motivis, & ceteris. Veniatque in mentem, quod à S. Basilio in reg. brev. interrog. 166. dictum est: cum quæsisset, *Quo animi affectu par illi sit obedire, qui ad mandati executionem sollicitet urgeatve? Non minore,* inquit, *quam quo paruulus vehementer esuriens, vocanti se ad pastum nutrici obtemperat. cum alio in*
Ioan. 4. 34. *loco Dominus dicat: Meus cibus est, ut faciam voluntatem ejus, qui misit me Patris.*

Opus est animi robore. 2 Hoc persuasum habeant omnes, animi robore, ac virtute opus esse, ut ipsi nos vincamus in rebus arduis: crebras autem contradictiones, procurationes, ceterosque conatus, qui nonnumquam interponuntur, magnam imperfectionem denotare; proculque ab ea simplicitate, promptitudine, alacritate, reliquisque conditionibus abesse, quas
P.6.c.1.s.1. virtus hæc requirit, & quas Constitutiones nostræ, baculi cadaverisque exemplo, declarant: non quo interdicatur id, quod eadem Constitutio & Epistola permittunt, ut Superiori proponatur, ita nimirum, ut præmissa oratione, & cum indifferentia, quæ ibidem præscribitur, eo denique modo id fiat, ut vere nihil aliud sit, quam repræsentare, hoc est, ob oculos Superioris ponere, totam ei curam rei expositæ relinquendo; sed quoniam alter ille agendi modus, quem diximus, non est exponere, sed vi quadam extorquere, voluntati suæ obsequi, occultisque cuniculis peragere,

gere, ut id demum fiat, quod ipſe velit.

3 Superiores ſuavi ac paterna imperandi ratione utentes, liberum & legitimum ad orationem recurrendi tempus ſubditis concedant: leniant ipſi difficultates, & in circumſtantiis aliquibus condeſcendant. Quod ad rem vero ipſam, fortiter adnitantur, ut ſubditi ſe ipſos vincant, fiatque id omnino, quod ad majorem Dei gloriam, inferiorumque bonum conducit.

4 Si quando vulgares perſonæ intercedant, quæ privata potius benevolentia, humanoque inſtinctu moveantur, quam quod ad eos hæc cura pertineat; reiici à Superioribus debent, ſuaviterque moneri, ad ipſos non ſpectare, ut ſeſe in talia ingerant. Quod ſi graves ſint perſonæ, ut Conſultores, aliive alicujus nominis Patres, benigne illos audiant: deinde vero ſi animadvertant levioris eſſe momenti, quod proponunt; hortentur, ut obedientiam ipſi potius promoveant, animum iis addendo, pro quibus intercedunt. Vbi autem ſæpius repugnando, modum egrederentur, aut interponerentur etiam externi, tum diſerte doceant ſibi hoc ipſo conſtringi manus, ne aſſentiri poſſint. *Intercessiones moderandæ.*

5 Si ſubditus (ut fieri nonnumquam ſolet) duriorem ſe hac vel illa ex cauſa præbeat, ita ut ſolam verbi *Nolo* vocem vitando, rem ipſam præſtare videatur; conſtantes nihilominus, *Quid ſi duriorem ſe præbeat.*

nus, fixosque manere Superiores oportet, illumque ad orationem & indifferentiam, quam regula jubet, hortari. Admoneant præterea, repugnando diutiusque renitendo, graviter peccari: nec expectari in Societate præcepta debere, ubi satis esse debeat signum ipsum indicatæ voluntatis. Vt sibi persuadeant se postquam se ipsos vicerint, tanto lætiores fore, tum ob quietem conscientiæ, tum ob fructum ipsum, quem magno cum merito ex victoria capturi sunt.

Non reformidandi recursus.

6 Non reformident immediati Superiores subditi recursum ad mediatos, nec propterea omittant obedientiam urgere: quin hunc potius expectent, quia mediati erit omnia, quæ ipsi egerint, confirmare; subditumque ad obedientiam inducere.

Causa inobedientiæ investiganda.

7 Serio moneantur nostri, ut causas, unde obediendi difficultas nascitur, investigent: reperientque non in una solum obedientia peccari; sed quoniam hæc, ut prompta sit, alias etiam virtutes supponit, altius infixum hærere illarum defectum intelligent. Verbi gratia, si quid præcipitur, quod ab existimatione vel honore proprio alienum sit; difficultas obediendi oritur ex superbia. Hic igitur admovendum examen, hic meditationes, & remedia applicanda sunt, considerando, quam inanis res ea sit, præsertim in homine religioso, qui sui contemptum, seque mundo crucifixum esse

esse profiteatur. Si opus aliquod imponitur vel officium, à quo ipsi abhorreamus, ex immortificata natura promanat: sin contra, deserendum est officium, ad quod propensiores eramus; ex eodem ipso inordinato ad officium illud, aut personam affectu proficiscitur. Si terret operis difficultas, fortitudinis est defectus; eodemque modo in similibus. Humiliemur itaque, & ad anteriora virili animo connitentes, gloriosam de nobis ipsis victoriam reportemus.

8 Intelligant Superiores se, cum suorum in hac parte defectus non cohibent, plurimum damni adferre tum subditis ipsis, tum etiam Societati. In illis siquidem minuitur virtus & meritum obedientiæ, minusque in dies apti, & minus tractabiles efficiuntur; non aliter quam equis meticulosis accidere solet, qui nisi stimulis incitentur, gravius semper ex omni re concutiuntur, & longius retrocedunt. Societati vero difficilior sensim redditur gubernatio, divinique obsequii cursus magnopere retardatur. Sublata enim ex Societate obediendi promptitudine, cum præcepti, ut dictum est, pœnarumque usus, eo quod signum ipsum satis esse debeat, ordinarius non sit; in promptu nimirum est, quis tandem rerum nostrarum status futurus sit, animo prospicere. *Superioribus cohibendi ii defectus.*

9 Intelligant porro subditi, ex tot ejusmodi contradictionibus, intercessionibus, difficultati- *Vnde fit minus suavis obedientia.*

cultatibus futurum, ut & minus suavis sit obedientia, & Superiores vicissim id præstare nequeant, quod de Præposito Generali agens Beatus Pater Noster 8. par. Constitutionum cap. 1. lit. G. ab illis exigit, ut subditorum scilicet arbitrio aliquid relinquant, eis compatiantur, & ex parte etiam nonnihil aliquando indulgeant, cum videretur id posse magis convenire: quoniam hæc in subditis pariter supponunt obedientiam, ut plurimum, in ceteris rebus promptam, humilem, integram, cæcam, qualem denique ab eo descriptam videmus. Cum iis enim qui sic obedire consueverunt, potest & debet Superior in nonnullis indulgere, quippe qui hoc tum sine ullo vel subditi vel gubernationis suæ detrimento facturus sit. Cum iis vero, qui aliter se gerunt, aliterque fere semper affecti sunt, locum non habet illa Beati Patris Nostri admonitio; quandoquidem id magis, sicut ipse ait, convenire non potest, nec perpetuo item præstari hoc debet: quoniam id aliud non esset quam subditorum inobedientiam alere, eorumque infirmitatem confovere. Faciliora autem evadent omnia, si excitetur animus, ut in Superiore Deum agnoscat, nec certa quadam prudentiæ lege, qua una ad obediendum duci videmur, eo quod rem ita fieri debere judicemus, usquequaque moveatur; sed illum in iis etiam agnoscat, quæ ab hacce humana prudentia dissentire & dis-

discrepare quodammodo videantur. Quam ad rem conferre haud dubie plurimum possent præcipui nonnulli ex antiquioribus, majorisque existimationis Patribus, si hanc de se fiduciam Superioribus præberent; ut extraordinaria nonnumquam in ipsis earum rerum exempla edere possint, quæ humana hac prudentia niti minime videantur, & in quibus Deus ipse in Superiore agnoscatur. Ideo enim ad ista nos Beatus Pater Noster confirmabat tum doctrina, dum cocum ipsum instrueret, ut ipso etiam loquendi modo hujus rei nos quodammodo commonefaciat; tum exemplo ubi res tulit, magnæ interdum virtutis Patres vel ipse redarguens, vel publicas illis reprehensiones ac pœnitentias imponi jubens: quod IGNATIUS, ut IGNATIUS, nulla prorsus ratione committendum censuisset. Ad extremum, ut caput hoc concludam, meminerint Superiores, debere se facem, sicut dictum est, aliis præferre, & exemplo illis præire, quemadmodum à Beato Patre Nostro præscribitur quarta parte, cap. 10. § 8. eodemque modo qui primas in Societate tenent, ut est in parte octava, capite primo, § 33.

De castitate.

CAPVT V.

Qualis Societatis puritas.

CVM ea, quæ huic virtuti adversantur, honori divino, Societatis existimationi, proximorum auxilio tantopere adversentur: satis fore videbatur, si in mentem revocaremus quod in principio sextæ partis à B.P. Nostro dictum est, enitendum nobis esse Angelicam puritatem imitari & corporis & mentis nostræ munditiâ. Sed quia necesse est quibusdam adjumentis & damna prævertere, quæ suboriri possunt, & bonum Religionis nostræ odorem conservare, ne unius cujuspiam labes in universum corpus redundet; è re etiam futurum visum est, si nonnulla breviter commoneremus.

Caussæ hujusmodi lapsus.

1 Lapsus istos in bene constituta religione, qualis per Dei gratiam est Societas, si quando contingant, non posse nisi ex magna quadam negligentia, longique temporis laxitate proficisci. Quod quidem manifeste constat ex Novitiis: hi enim, si pravos sæculi habitus intueamur, acriores haud dubie illos habent, & minus mortificatos: si virtutem, ejusque firmitatem, minus solidam minusque confirmatam: si virtutum exercitia, aut sensuum mortificationem,

nem, multis partibus breviorem: si noxias rerum species, magis vividas, & magis impressas: si usum orationis & communicationis cum Deo, longe difficiliorem. Quare nihil est quod non persuadeat, illos ad lapsum proniores, & magis expositos esse. Et tamen novo suo fervore, sensuum custodia, tentationum manifestatione, occasionumque absentia, divina gratia juvante, in magna puritate conservantur. Ex quo intelligere est, ceteros qui diutius in hac schola versati sunt, quique frequentiori orationis, mortificationis, pœnitentiarum, sacramentorum, aliorumque exercitiorum usu solidiores facti sunt, nisi omnem sui curam abjicere velint, posse Dei ope nixos, non solum immunes ab omni graviori labe servari; sed in dies magis in omni puritate, ac sanctimonia proficere.

2 Magna esse ad hunc finem, si recte illis uti noverimus, in Societate præsidia, ut sacramentorum frequentationem, rationem conscientiæ, quæ Superiori reddenda est, errorum ac defectuum per eos qui extra confessionem illos acceperint, manifestationem; assiduam socii præsentiam, orationem mentalem, duplex examen, frequentem librorum spiritualium lectionem, otii fugam, studiorum laborem, sobrietatem, & pœnitentias; modestiæ, castitatisque in aliis, quibuscum vivimus, exemplum; Superiorum vigilantiam, casuum reservatio- *Præsidia ad puritatem conservandam.*

nem, tot denique Regulas ad hunc eumdem scopum tendentes: ut permirum sit hominem, qui tam multis præsidiis septus sit, labi, nisi sensim pervertatur, & his omnibus auxiliis se ipse destituat, alia penitus omittendo, alia perfunctorie & sine fructu usurpando. Quo certe admoneri ac permoveri quisque debet, ut ad se ipsum animæque suæ statum cognitionem referat, memoria repetens quod à S. Bernardo dictum est, Neminem repente fieri turpissimum; & naves submersas complures fuisse, dum in eas aquam sensim defluere sinunt, nec laborant, ut quamprimum exhauriatur.

Tria Superioribus providenda.

3 A Superioribus tria sunt diligentissime providenda:

Vt subditi spirituales sint.

1 Vt subditi spirituales revera sint, procedantque cum omni sinceritate, & desiderio perfectionis; atque ut auxiliis, quæ diximus, rite fructuoseque utantur. Excubare sedulo in uniuscujusque curam debent, ita ut simul ac detrimentum aliquod jacturamque, aut remissionem spiritus animadvertunt; mature succurrant, nec differant, quousque mala crescant & corroborentur.

Occasiones amputandæ.

2 Amputent occasiones, quantumvis ægre laturum subditum sentiant, quasi vel parum ipsi fidatur, vel nota aliqua inuri videatur; quandoquidem qui malis occurrit, & exacta regularum ordinationumque praxi suos periculis

culis removet; nullam justam suspicionis causam præbet, sed cautela utitur necessaria. Et quamvis nullum subesset periculum, (& vero superbus adeo nullus esse debet, ut se omni tempore, atque in omni occasione securum arbitretur; cum S. Petrus post iteratum sæpius parati ad mortem animi propositum, post tam multa constantiæ promissa, quinimo post animi & fortitudinis suæ experimenta, cum in tot armatorum conspectu, manum ferro admovere non dubitaret; ad vilis mulierculæ vocem adeo gravi fœdoque casu prolapsus sit) attamen vel oblocutionum causas præcidisse permagnum est: atque ut hoc etiam deesset, ipsa nihilominus disciplinæ observatio per se laudabilis est, religioni decora atque honorifica, & meriti apud Deum singularis. Dispiciant ergo Superiores, quemadmodum cum proximis tractetur, feminarum visitationes, & prolixa colloquia fortiter, juxta instructionem, circumcidantur, præsertim, ubi levitas aliqua jocique cernerentur. Ingrediantur prorsus cum illis socii, semoto quovis respectu, serveturque ad unguem ordinatio nostra circa Reg. 18. Sacerdotum. Nec prætereundum hoc loco videtur, quod S. Gregorius talia reprehendens, ad Ioannem Subdiaconum scribit de Constantino Monacho: *Cognovi quia ad Monasterium, quod in Piceni Provincia situm est, solus pergere sine aliquo fra-*

Lib. 10. ep. 22.

 trum

trum suorum præsumpsit: ex qua ejus actione cognoscimus, quia qui sine teste ambulat, recte non vivat.

Schedula & munuscula caveantur. Schedulæ & munuscula clanculum data vel accepta, diligentissime caveantur: familiaritas tenuiorum & ignobilium feminarum, ut quæ suspicioni ac periculo magis expositæ sunt, procul omnibus modis habeatur. Earum cura & patrocinium ad temporalia subsidia conquirenda, nec suscipi, nisi magno delectu & cautione, permittatur; nec tractari, sine peculiari cum Superiore communicatione, atque ita dumtaxat, ut nec incommoda inde ulla, nec sinistræ suspiciones nasci possint.

Minus spirituales ut juvandi. Instru. pro coad. tempor. s. 3. c. 4. Erga Coadjutores, qui in villis degunt, servetur exacte ordinatio. Erga eos, qui minus spirituales sunt, & distractionibus magis obnoxii, peculiare sit studium, ne periculis objiciantur, quia etsi nullam de castitate sua sinistram suspicionem præbeant; hujusmodi tamen homines occurrentibus occasionibus, quæ plerumque non desunt, tuti parum sunt: magnaque tum ipsis, tum Religioni fit injuria, cum velut oceano parva quædam cymba male tuta exponitur. Tales ergo parum solidi ad speciosa concionum, lectionum, & alia id genus munia non promoveantur, quæ opinionem famamque conciliant, & caros externis illos faciunt. Hinc enim adiguntur sæpenumero Superiores, ut de illis, vel circa locum, vel circa occupationes ea statuant, quæ nec Societati,

nec

nec subditis ipsis expediant. Quod si tandem accidat, quod hominibus spiritu vacuis evenire sæpe solet, ut aut sua sponte abeant, aut merito suo dimittantur è Societate; gravius inde fit scandalum, alienanturque quam plurimi; neç capere possunt, qua ratione homines, qui tanto cum applausu in ejusmodi rebus occupabantur, talem in statum redigi potuerint, nisi occultæ quædam persecutiones, & graves injuriæ intervenissent, quæ miseros & afflictos ad extrema consilia impulerint: aut si à Societate ipsa dimissi fuerint, quod durissimum censeri non debeat, tam utile membrum, & de quo Religio ipsa tam illustria magnæ in eo fiduciæ ac satisfactionis argumenta dabat, illico amputari.

3 Si quid usquam accidet, quamvis id leve sit, quod minus rectum videatur, non prætermittant officium Superiores, ut commonefaciant, corrigant, & remedium statim admoveant: alioqui deterius paulatim fit malum, & tempore ingravescit. *Levia non prætereantur.*

Doceantur confessarii, ne ex pia quadam opinione, quam habent de nostris, venialia omnia aut levia, atque extra periculum esse ducant: sed considerantes, quonam tandem res istæ, quæ parvæ videntur, evadere, quoque exitu terminari possint, nimis liberas conscientias extimulent, ruinas & præcipitia, in quæ ferri imprudentes possunt, ostendant: hoc *Confessarii nostrorum monendi.*

unum esse, quod dæmon technis suis fraudibusque moliatur. Dent operam, ut pestiferas quasdam & nimis laxas opiniones penitus evellant, hoc, illudve non esse mortale, magni momenti non esse, necessarium non esse, ut distincte confitendo explicetur. Meminerint denique sic terram paulatim alluvione consumi, & cujusmodi puritas in Societate requiratur, ut omni cura invigilent, & mala prævertant.

De difficultate in gradibus acceptandis.

CAPUT VI.

Graduum difficultas.

HOc unum est, quod ad Societatis pacem unionemque conservandam permagnam inter alia vim habet. Et quamquam per Pontificum declarationes sublatæ fuerint difficultates non paucæ, minime tamen obscurum est, humanam naturam se ipsam semper quærere; multosque ex eorum etiam numero, quos virtutis disciplinæque in ceteris amantes esse constat, magnas, easque graves, in hac graduum materia pugnas ac molestias experiri. Ceterum sperare in Domini bonitate, vocationisque gratia debemus, divinam Maje-

Majestatem, quæ B.P.Nostro hanc graduum distinctionem, Societati usque adeo necessariam, inspiravit; obices etiam & impedimenta, quæ incurrunt, magis in dies magisque submoturam. Sed advigilandum nobis est, adnitendumque, ut per exactam ordinationum eo spectantium observationem, Constitutiones ipsas in usum perducamus. Quam ad rem facient, quæ sequuntur. *Servanda pro gradibus.*

1 Servetur accurate quod ex Decreto V. Congregationis ad Regulam 15. & 57. Magistri Novitiorum adjectum est, ut aperte explicetur iis, qui ingrediuntur, &c. *Decretum V. Congr.*

2 Serventur Ordinationes hac de re constitutæ circa genus tempusque studiorum, varia examina suis temporibus instituenda, perscribendum ad nos judicium, &c. *Servanda quæ circa studia præscripta sunt.*

3 Ordinationes itidem circa tempus, quo proponi nobis debent, qui ad coadjutorum gradum promovendi sunt, ut præfixum spatium quam minimum prorogetur. *Quæ circa tempus proponendi.*

4 Erga eos, qui virtute sua parum se probant Societati, mature quod ad illorum studia, & circumspecte agendum est; ita ut aliis occupationibus nonnumquam interrumpantur; tum ut ipsi ex parte animum ab eis abducant, magisque in spiritu proficiant; tum ut hoc modo probentur, ostendantque quantum in obedientia processerint, ac præsertim in hac circa studia, & circa liberam sui ipsorum dispo- *Quid cum minus probata virtutis.*

dispositionem resignatione; differantur certe, ut sensim perspiciatur quomodo se gerant: nam absolutis postea studiis, si recte illis successerint, insignesque adeo, quod interdum accidit, doctrina evaserint; obrepunt indidem tentationes, cum sibi ob scientiam & talenta quemlibet gradum deberi existimant: ægreque adduci possunt, præsertim post aliquot annorum curricula, ut agnoscant defectum virtutum satisfactionisque in ipsis tantum esse, quantus revera est; & hunc unum promotioni suæ obsistere atque officere merito debere. Ob hanc causam, quando eorum studia differuntur, aperte simul de imperfectionibus suis moneri debent: sic enim aut eos paulatim corrigent, aut causam certe suam Societas æquiorem reddet: nec poterunt illi, quod subinde solent, causari se laudabiliter & cum approbatione semper vixisse, eo quod de suis defectibus moniti numquam fuerint, nec propter illos mortificati.

Vt exercendi, qui ad professionem minus idonei.

5 Non alantur in certa quadam spe assequendæ professionis, qui ob ingenii, aut virtutis, vel utriusque inopiam ad hunc postea gradum per Constitutiones provehi non possunt. Multoque minus in speciosis ac plausibilibus muniis exercendi erunt: ex quibus ubi famam apud imperitos, & eos quibus noti non sunt, aliquam collegerint; hac vulgi postea opinione abuti solent, non modo ut testimonium id

oppo-

opponant Societati, verum etiam ut ſemetipſos ipſi decipiant, judicium vulgi amplectentes, & de ſe ſibi ſupra quam res habeat, mira perſuadentes.

6 Nullo modo ferant Superiores, ut de coadjutorum gradu abjecte quiſquam loquatur, aut ſentiat, præcipue ex profeſſis: ſed illos arguant, mortificent, & inſtruant, docentes quo ex ſpiritu talia procedant: & caritatem, obedientiam, fructumque proximorum, ea demum eſſe, quæ non ſolum apud Deum meritum, ſed in Religione etiam benevolentiam apud Superiores exiſtimationemque concilient. Hos eſſe operarios, qui tamquam membra revera utilia, & tali corpore digna, in Societate pluris fieri, magiſque foveri debeant. *De gradu coadjutorum non abjecte loquendum.*

7 Quandoquidem Conſtitutiones ex hoc Coadjutorum ordine Rectores, ut plurimum, deligi volunt; peculiari ſtudio in eos intendant Provinciales, quos idoneos ad id munus animadvertent: quoniam hos in primis, libentiuſque præ ceteris admittemus. *Coadjutores Patres præficiendi Collegiis.*

8 Quæcumque ad ſpiritum humilitatemque faciunt, eadem omnia ad graduum etiam facilitatem conducent: ex hujus ſiquidem defectu, & humana quadam æſtimatione, externaque in paucis quibuſdam ſpecie, omnes hæ moleſtiæ & anxietates promanant. *Humilitas neceſſaria ad gradus.*

9 Speramus in poſterum ob varias Ordinationes, accuratioremque aliarum Conſtitutionum *Antiquiores ut diſponendi pro gradu.*

tutionum praxim, leviores ac pauciores fore difficultates. Præcipuus nunc labor in antiquioribus erit, qui studia peregerunt, & de se ipsis præclare quidem sentiunt, sed longo intervallo, seu doctrinam, seu talenta spectes, ad eam formam accedunt, quam describunt Constitutiones. Verum & hic quoque in vocationis gratia confidendum est fore, ut difficultates omnes facile profligentur, si quam possumus, diligentiam adferamus. Quare si repugnabunt, suaviter primum instruendi sunt, quanta maturitate, secretis informationibus, multorum prudentium judicio, accuratisque examinibus de ipsis actum decretumque in consultationibus fuerit. Inculcanda est promissio, quam Societati pacti sunt, gradum, quicumque designatus foret, acceptandi: quæ quidem, ut aliud nihil esset, tale certe pactum continet cum Societate, cum subscribit aliquis se legisse, intellexisse, &c. velleque quidquid inibi continetur observare, ut sine illo, hoc est, nisi ab eo iniretur, religionis aditu penitus excluderetur. Ex quo liquet eos, qui post hujusmodi pactum, multosque post annos, fidem ac promissa sua non servant, graviter omnino peccare, & iniuste agere adversus Societatem: multoque nunc magis accedente insuper V. Congregationis declaratione, quæ promissionem hanc votum esse declaravit. Et commiseratione sane dignum est, multisque lacrymis deplorandum,

randum, quod nonnulli aliquando in hoc genere responderunt, se quidem promisisse, sed juxta Constitutiones intellexisse, juxta quas idonei sibi ad professionem esse videantur. Atqui judicium hoc nemo est, qui, nisi cæcus plane sit, non videat ad ipsos minime spectare: sed Religionis arbitrio singula permitti, cujus est de cujusque talentis judicare, &c.

Iuverit eosdem ad exercitia spiritualia cohortari, ut melius perspiciant, quam vim habent obligatio & vinculum, quo se Deo obstrinxerunt, ut ei reddant, quod promiserunt. Scandalum illis ob oculos ponere, quod ceteris præbent. Denique monendi in unoquoque nominatim erimus de personæ circumstantiis, causisque quas adfert, de ejus dispositione, &c. *Ad spiritualia exercitia cohortandi.*

10 Conferet ad extremum, si Provinciales & Consultores de uniuscujusque promotione, tum privatim tum publice, non ex compassione quadam & gratificandi desiderio loquantur, aut censeant; sed juxta interrogationum responsa, & juxta formulam Constitutionum, ac Decretorum. Nec complacendi studio præseferat quisquam, se in contraria sententia fuisse; & hunc, illumve altius provehi posse, dotesque aliorum opinione majores habere; aut condescendendum, seu indulgendum quidpiam esse: quoniam hujusmodi omnia deliberationes plurimum labefactant, dissensiones excitant, animorumq; aversiones. *Sincera informationes instituendæ.*

Sed

Sed satis habeant singuli ex formula & Instructione, quod in Domino sentiunt, qua secreti cura decet, ad Præpositum Generalem perscribere. Meminerint hanc graduum distinctionem non in libris solum extare scriptam debere, sed reipsa ad Societatem conservandam, operariorumque numerum amplificandum necessariam prorsus esse; B.P.Nostrum Spiritus sancti ductu sic eam instituisse, ideo & retinendum ejus usum esse, & pervincendas, quæ in diem incidunt, difficultates; cum per Dei misericordiam non desint in eo gradu complures, qui non solum exemplo suo, ac virtute Societatem ædificant, sed eamdem per ministeria, fructumque erga proximos cum magna in Domino laude illam adjuvant & sustentant. Romæ ultimo Iulii, 1598.

INDEX RERVM.

Castitas.

Coadjutores.

Conferentiæ.

Confessarij.

Difficultas.

Distractio.

Executio.

Exemplum.

Exercitia spiritualia.

Exhortatio.

Re-

FINIS.